

STORTINGET

Innst. 461 L

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 126 L (2021–2022)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i straffegjennomføringsloven (midlertidige regler om straffegjennomføring under utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom)

Til Stortinget

Sammendrag

Straffegjennomføringsloven kapittel 3 A inneholder midlertidige regler om straffegjennomføring under utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom, jf. lov 17. desember 2021 nr. 149. Reglene har bakgrunn i tidligere midlertidige regler, først om tiltak for å avhjelpe negative konsekvenser av covid-19, senere om tiltak under utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom, jf. lov 26. mai 2020 nr. 49, lov 18. desember 2020 nr. 148, lov 4. juni 2021 nr. 54 og lov 11. juni 2021 nr. 71.

Straffegjennomføringsloven kapittel 3 A innledes med § 45 a, som angir virkeområdet for bestemmelsene i kapitlet. Etter § 45 a kommer bestemmelsene i kapittel 3 A til anvendelse når det har brutt ut en allmennfarlig smittsom sykdom som smitter ved indirekte kontakt, dråpesmitte eller luftbåren smitte, og det på grunn av sykdomsutbruddet er nødvendig med tiltak etter kapitlet. De øvrige bestemmelsene i kapitlet gjelder besøk i fengsel (§ 45 b), utelukkelse fra fellesskap med andre innsatte (§ 45 c), straffegjennomføring utenfor fengsel (i hovedsak med elektronisk kontroll, § 45 d), permisjon og frigang (§ 45 e) og straffavbrudd for gjennomføring av straff i samfunnet (§ 45 f). I henhold til lovvedtakets del II oppheves loven 1. juli 2022. Dagens

lov er vedtatt på bakgrunn av Prop. 34 L (2021–2022) og Innst. 61 L (2021–2022).

Erfaringene med covid-19 har vist at det under utbrudd av en slik allmennfarlig smittsom sykdom som kapittel 3 A gjelder for, kan oppstå behov for tiltak i kriminalomsorgen som øvrige deler av straffegjennomføringsloven ikke gir en hensiktsmessig regulering for. Selv om situasjonen med covid-19 nå er langt mer oversiktlig enn før, er det fortsatt usikkerhet om utviklingen fremover. De behovene som ligger til grunn for dagens kapittel 3 A, vil kunne gjøre seg gjeldende også etter 1. juli 2022. I denne proposisjonen foreslås det derfor å videreføre de midlertidige reglene uendret frem til 1. juli 2023.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kamzy Gunaratnam, Odd Harald Hovland og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss og Sveinung Stensland, fra Senterpartiet, Ivar B. Prestbakmo og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, lederen Per-Willy Amundsen og Tor André Johnsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wettrhus Thorsvik, viser til Prop. 126 L (2021–2022) Endringer i straffegjennomføringsloven (midlertidige regler om straffegjennomføring under utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom).

Komiteen viser til departementets begrunnelse for at det er behov for å forlenge de midlertidige reglene om straffegjennomføring under utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom. Selv om situasjonen med covid-19 nå er langt mer oversiktlig enn før, er komite-

en enig i at det fortsatt er usikkerhet om utviklingen fremover. De midlertidige reglene foreslås derfor videreført til 1. juli 2023.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre understreker viktigheten av at disse reglene ikke er varige, og at det gjøres nøye vurderinger av om det er nødvendig og forholdsmessig å iverksette smitteverntiltak. For å sikre forholdsmessighet understreker disse medlemmer viktigheten av at beslutninger av Kriminalomsorgsdirektoratet bygger på brede og eksterne helsefaglige vurderinger. Disse medlemmer mener at det til enhver tid må, slik høringsinstansene også understreker, innhentes informasjon om aktuell smittesituasjon, og de helsemessige effektene reglene har for de innsatte i fengslene, må vurderes. Dette gjelder særlig nå som covid-19 ikke lenger er definert som et alvorlig utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom.

Disse medlemmer understreker at helhetlige helsefaglige vurderinger må gjøres knyttet til den enkelte innsatte. Det må særlig tas hensyn til innsatte med barn og innsatte som er særlig sårbare.

Disse medlemmer mener at det er grunn til å utrede bruken av virkemidlene noe bredere, herunder hvilke psykiske og sosiale konsekvenser soningsregimet etter de midlertidige bestemmelsene har hatt. Dette er noe NIM trekker frem i sitt hørings svar.

Disse medlemmer viser til høringsuttalelse fra Jussbuss, hvor det tas til orde for at kapittelet bør suppleres med en bestemmelse om den innsattes rett til å påklage beslutninger etter samme kapittel, og at muligheten til å innvilge kompenserende tiltak på grunn av belastende smitteverntiltak (for eksempel soningsfradrag) bør utredes og lovreguleres. JURK trekker i sin høringsuttalelse frem at soningsforholdene for innsatte har vært spesielt vanskelige og belastende under pandemien, med større grad av isolasjon og vesentlige begrensninger i muligheten til å få besøk av mindreårige barn. Det vises også til at Sivilombudet i høringsuttalelse av 18. oktober 2021 uttaler at de «har mottatt informasjon som kan tilsi at det er iverksatt besøksrestriksjon i fengsel som ikke er i samsvar med forutsetningene i lov og forarbeider».

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en bestemmelse som gir den innsatte mulighet til å påklage beslutninger etter straffegjennomføringsloven kapittel 3 A.»

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å innvilge kompenserende tiltak på grunn av belastende smitteverntiltak i kriminalomsorgen.»

Disse medlemmer forventer at regjeringen tilstreber å følge vanlige prosedyrer for høringer av lovforslag fremover. Smittesituasjonen per i dag tilsier ikke at det burde være nødvendig med ekstraordinære hastedehandlinger. Korte høringsfrister kan forhindre at viktige innspill når frem.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en bestemmelse som gir den innsatte mulighet til å påklage beslutninger etter straffegjennomføringsloven kapittel 3 A.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å innvilge kompenserende tiltak på grunn av belastende smitteverntiltak i kriminalomsorgen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i straffegjennomføringsloven (midlertidige regler om straffegjennomføring under utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom)

I

I lov 17. desember 2021 nr. 149 om endringer i straffegjennomføringsloven (midlertidige regler om straffegjennomføring under utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom) skal del II andre ledd lyde:

Loven oppheves 1. juli 2023.

II

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i justiskomiteen, den 7. juni 2022

Per-Willy Amundsen

leder

Odd Harald Hovland

ordfører